

*ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei secundum carnem, qui sunt Israēlitae, quorum adoptio est filiorum, et gloria, et testamenta, et legislatio, et altura, et promissa: quorum patres, et ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in saecula,*¹ non alterum Christum putamus, et alterum super omnia Deum; sed eundem Christum credentes super omnia Deum, eius matrem beatam Mariam Virginem vere et proprie dicimus matrem Dei.

1630

Cap. V. [...] Deinde cum haeretici Synusiastae putarent Christum unius essentiae natum, nec ex utero Virginis habuisse carnem, sed potius in eius utero Deum Verbum partem suae substantiae, id est deitatis, in carnem sibi vertisse; et in illa quidem, sed non ex illa incarnatum esse credentes, non solum in divinitate, verum etiam in carne, consubstantialem dicerent Patri; sed contra catholici quique doctores assererent, quod Christus ex substantia Virginis natus esset. Apollinaristae rursus, hanc doctrinam veritatis infamantes, iactabant quod Ecclesia sic doceret Christum natum ex Virgine, quasi etiam secundum deitatem ex illa sumpsisset initium, praedicaret Deum Verbum non ante saecula ex Patre sine initio, sed ex eius utero natum esse, id est velut qui ante non esset, exstittisse diceret.

PL
67, 761

COSMAS Indicopleustes (saec. VI)

CHRISTIANA TOPOGRAPHIA (ca 535/550)

1631

Lib. II. Εἶτα πάλιν λέγει, ἐν μὲν τῇ εἰκόνι, λίθον τμηθέντα ἐξ ὄρους ἀνευ χειρῶν· ἐν δὲ τῷ ὁράματι Ἰῶν ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ· τὸν Δεσπότην Χριστὸν ἐνταῦθα σημαίνει ἐν ἑκατέρῳ μέρει ἐκ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Παρθένου ἀνευ σπέρματος ἀνδρὸς ἐρχόμενον. Καὶ ἐνταῦθα γὰρ « Ἄνευ Χειρῶν » εἶπεν, ἵνα εἴπῃ· Ἄνευ σπέρματος ἀνδρὸς. Καί,

PG
88, 109

1631

Lib. II. [...] Deinde dicit, in imagine quidem, lapidem excisum ex monte sine manibus;² in visione autem, Filium hominis venientem in nubibus coeli, Dominum Christum; utrinque vero significat ipsum ex Abraham et ex Virgine sine semine viri venientem; nam hic *Sine manibus* ait, ac si diceret, sine semine viri, et, in nu-

PG
88, 110

¹ Rom. IX, 3-5.

² Dan. II, 34.

• PL 67, 529, 540, 544, 545, 546, 551, 553, 572, 587, 588, 666, 672, 673, 689, 690, 697, 761, 765, 771, 789, 799, 800, 803, 806.

• IOANNES Malalas (saec. VI), *Cronographia*: PG 97, 352.

ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ· αἴτινες ἄνευ χειρῶν ἀνθρωπίνων ὡς ἀπὸ γασ-
τρὸς τοῦς ὑετοῦς βαστάζουσαι, τίχουσιν.

PG
88, 277

Lib. V. Αὕτη ἡ ἀγία Παρθένος Μαριάμ, τὸν ἠύλογημένον καρπὸν τῷ
κόσμῳ ἀσπόρως ἐκ Πνεύματος ἀγίου ἀποκυήσασα· ἥτις καὶ πρὸ τοῦ τόκου
χαίρουσα μνηύει τοῦ τικτομένου τὴν ἀξίαν, καὶ φησιν· « Ἴδου γάρ, ἀπὸ τοῦ
νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί ».

1632

PG
88, 317

[...] Μόνον γὰρ οἱ ὁμολογοῦντες ἓνα Θεὸν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἀναρ-
χον, ἀίδιον, ἀπερίγραφον, ἀόρατον, ἀναφῆ, ἀφθαρτον, ἀθάνατον, ἀπαθῆ,
ἀσώματον, ἀπεριόριστον, ἀκατάληπτον, ἀσύνθετον, ἀμερῆ, ποιητὴν οὐρανοῦ
καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· ἐν Πατρὶ, καὶ Υἱῷ, καὶ ἀγίῳ Πνεύ-
ματι γνωριζόμενόν τε καὶ προσκυνούμενον, καὶ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν * ἐν
τῷ καιρῷ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀνακτίσαι βουλόμενος ὄνπερ ἔκτισε κό-
σμον, λαθὼν πάλιν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου Μαρίας ἐκ τοῦ ἡμετέρου φυράματος
ὁ Θεὸς Λόγος, σὺν Πατρὶ καὶ ἀγίῳ Πνεύματι, ἄνευ σπορᾶς, ἀνακτίσαι τὸν
μικρὸν κόσμον, τὸν σύνδεσμον πάσης τῆς κτίσεως, τουτέστι τὸν ἄνθρωπον
[...].

1633

*320

bibus coeli: quae absque humanis manibus, quasi in utero pluvias
gestantes, pariunt.

PG
88, 278

Lib. V. [...] Haec est sancta Virgo Maria, quae benedictum
fructum mundo sine semine, ex Spiritu sancto peperit: quae item
ante partum gaudens, nati dignitatem significat et dicit: *Ecce enim
ex hoc beatam me dicent omnes generationes.*¹

1632

PG
88, 318

[...] Illi quippe tantum, qui unum Deum in tribus hypostasibus
confitentur, sine principio, aeternum, incircumscriptum, invisibi-
lem, intactilem, incorruptibilem, immortalem, impassibilem, incor-
poreum, indefinitum, incomprehensibilem, incompositum, sine par-
tibus, coeli et terrae, visibilium et invisibilium opificem, in Patre et
Filio et Spiritu sancto cognitum et adoratum: qui in novissimo die-
rum incarnationis tempore, mundum, quem creaverat, restaurare
volens, accepta ex * beata Virgine massae nostrae particula, Deus
Verbum, cum Patre et Spiritu sancto, sine semine, ut parvum mun-
dum, vinculum omnis creaturae, hominem videlicet, restauraret [...].

1633

*319

¹ Lc. I, 48.

● PG 88, 113, 165, 193, 196, 277, 437.